

Vanha Viena muistelee (2)

Lehtemme edellisessä numerossa aloitimme uuden sarjan nimeltään Vanha Viena muistelee. Tällä palstalla myös ja nimenomaan teillä, hyvät lukijat, on tilaisuus purkaa muistojenne kerää.

Sarjan toisena kertojana, muistelijana on Tatjana Karjalainen, o.s. Melentjeff. Hän on syntynyt 12.5. 1904 Akonlahden Jehrimävaarassa. Nykyisin Tatjana asuu Suomussalmen kirkolla vanhustentalossa. Häntä kävi haastattelemassa 22.11. 1986 opettaja Veikko Huotarinen.

Tatjana saapui Suomeen 17.2. 1922 Suomussalmen kirkonkylän Kuuselaan. Näin hän kertoo: Meitä oli samaa Jehrimäisten joukkoa 12 henkeä. Isä oli jo kuollut. Äiti jäi Vienaan. Meitä oli kaksi sisarta, Olga ja minä. Aleksanteri oli miehensä. Oli kaksi hänen veljeään Paavo ja Ville, sitten oli kanttorin poika Luukas Akonlahdesta, Kuikasta oli Nasti Melentjeff, Aleksanterin serkku, vanhapiika. Kostamuksesta oli mukana Iro, Maria Remsun, minun tätini tytär. Vielä oli mukana Vaseli Jyrinoja. Hän oli Ortopan poika ja hänestä tuli sittemmin kirjailija. Hänen vaimonsa Sanni oli kauppiaan tytär Vuokkiniemeltä”.

Huhtikuun lopulla 1922 laitettiin Karjalan lapsia Mikkelin lähelle Otavan kansanopistoon. Aleksanteri Melentjeff, mieheni sekä Teppo Seppänen (Hyrnsalmelta, myöh. kauppiana Suomussalmella) olivat karjalaisten huoltajia ja heidän toimestaan lapset pääsivät kansanopistoon. Sinne lähti oppilaiksi mm. Ristijärveltä Tarja Hirssu, myöh. kauppias Matti Huotarisen, ent. Rettijeff vaimo sekä Suomussalmen kirkolta sisareni Olga Melentjeff.

Olga lähti Mikkelin Ida Vienan kanssa. Ida oli Karjalan väliaikaisen hallituksen ministerin, Vaseli Vienan tytär. Aleksanterikin oli ao. hallituksen jäsen, opetusministeri.

Olga oli kesän kotitalouskoulussa ja syksyllä jäi kansanopistoon vuodeksi. Meistä pidettiin hyvää huolta: asemalle saapuivat laulun kanssa vastaanottamaan. Meitä karjalaisia oli siellä noin 30. Siellä oli oppilaina mm. Anni Sergejeff, sittemmin Vaseli Vaaran, vakuutusvirkaileijan vaimo. Heidän lapsensa oli Yrjö Vaara, joka oli Ämmänsaarella postivirkailijana (kuoli suksiladulle v. 1984).

V. 1922 joulukuussa muuttimme Hyrnsalmelle. Siellä toimi edelleen Aleksanterin ja Tepon johtama pakolaishuolto. Se loppui seuraavana vuonna. Aleksanteri lähti Nurmekseen työpaikkaa katsomaan. Hänet sinne valittiinkin, mutta muutti mielensä. Uljas Bogdanoff soitti hänelle:

”Älä lähde merta edemmäksi kalaan. Suomussalmella on näet äkisti kuollut Osuuskassan hoitaja. Tule sinä siihen virkaan. Täällä ovat isännät pitäneet kokouksen ja pyytävät nyt sinua virkaan. Sinä kun osaat kirjanpidon. Samalla pidät siinä ohessa minunkin liikkeen kirjanpidon”.

Vienan-Karjalasta lähtiessä äiti antoi lähtiäisiksi eväät: ”Kun usotta Täivahiseen Tuattoon, ei ole mitänä häteä”

Eikä ole mitään hätää ollutkaan. Kahdet sodatkin on käyty ja evakossa kuljettu, mutta terveenä ollaan.

Minulle jäi, mieheni, kuoltua, kaksi lasta, Mikko ja Teodor, kertoo Tatjana. Mikko oli 2,5 vuotta ja Teodor kolmen viikon vanha. Mikko ei ollut pitkäikäinen; hän kuoli 18.12.

Pakolaispappi Mihael Ievanen kastamassa Maire ja Venja Niemen Marja-tytärtä. Sylikummina Tatjana Karjalainen, toinen kummi Hilma Jantunen (3.6.1939).

1928. Teodor elää vieläkin. Minä ajattelin, että jospa hänestä tulisi suuren suvun, Jehrimäisten jatkaja ja hänestä tulikin. Hän on nyt Osuuspankin johtajana Ämmänsaarella. Hänellä on kolme lasta ja seitsemän lastenlasta.

Ida oli Jahvetilla paljon kaupassa mukana. Hän oli aito vialainen luonteeltaan: vieraanvarainen ja sukulaisrakas. Heillä kävi paljon vieraita.

Idalla oli lapsia Jussi, Ville, Pauli ja Veera. Tanja oli kuollut aikaisemmin. Veera kuoli v. 1932. Huotarille jäi kolme poikaa eloon, kun hän otti uuden vaimon, Marppa Kenijeffin Jyväskylästä, joka oli opettaja Reinikaisella apulaisena kirkolla. Sieltä Jehkimä haki hänet vaimokseen ja poikiensa hoitajaksi.

Ennen Marppaa taloutta Huotarilla hoiti Maria Remsu, joka oli vuokkiniemäläisiä, vanhapiika, venäjänntaitoinen ja kova työntekijä. Hänestä kovasti lapset pitivät. Poikani Teodor kävi usein Jahvetissa mustikkapiirakkaa syömässä.

Venäjänkielen taidon Maria oli oppinut Vuokkiniemessä papin perheessä palvelijana ollessaan.

Marppa tuli taloon ja joutui raskaisiin töihin. Hän hoiti hyvin lapset, piti heidät puhtaana ja ompeli vaatteet, itse leipoi kaiken ja laittoi ruuat, hoiti vielä ison karjan ja ruokki kauppa-apulaiset.

Maria Remsu muutti talosta asumaan Matti Huotarisen saunakamariin. Heidän kanssaan hän lähti evakkoon v. 1939. Evakkotiellä hän löysi sukuaan Vuokkiniemestä, sisarensa perheensä. Hän jäi sille tielleen, ei enää Suomussalmelle palannut.

Jahvetin pojista Pauli kuoli tapaturmassa Yh:n aikana v. 1940. Opettaja Reinikainen oli antanut lapsille tehtäväksi vartioida Tolpan pirttiä, kirkonkylän ammusvarastoa. Kerran Paulin saapuessa vartioon ojensi katolla istunut Terentjeffin Ville aseensa poikaa kohti leikillään. Ase laukesi kohtalokkain seurauksin. Isä Jehkimä ei syyttänyt opettajaa eikä ampujaa. Hän sanoi: ”Henkeä ei saada poikaan takaisin, vaikka minä teidät kaikki hommaisinkin linnaan iäksi”

Jussi-poika kävi kaikki sodat ja rintamalta palattuaan perusti urheiluliikkeen Suomussalmen kirkonkylään. Sitä hän hoiteli kuolemaansa saakka v. 1956.

Ville on Idan ainoa elossa oleva lapsi. Hän asuu omassa talossaan kirkolla. Toimii paikallisen vakuutusyhtiön toimitusjohtajana. Jahvetin toinen vaimo Marpa, synt. 1904, elää myös ja asuu hänen luonaan. Villen Maija-rouva pitää Marpasta hyvää huolta.

Tatjanan mummo Lytstä, syntyisin Kivijärveltä Vasunvuoran Okahvien Lesonen, oli mennyt nuorena Venäjälle, koska silloin oli Karjalassa nälkä. Palattuun takaisin hän meni Minin Miihkalin kanssa naimisiin Lytässä, joka on pikku kylä,

viisitilainen. Siitä oli Suomen Veitovuuraan neljä kilometriä, Akonlahteen viisi ja Kivijärveen 20 km.

Okahville syntyi kaksi tyttäretä, Maria ja Nasto. Maria oli haastateltavan eli Tatjanan äiti.

Nasto otti siihen kotaväyn (kotavävy = jos oli ainut tytär talossa eikä ollut poikia, hän tuli tueksi vanhuksia varten). Kotavävy, Proukkora tuli Nokeuksesta.

Tatjanan äiti oli Maria ja isä Feodor Melentjeff, kotoisin Jehrimänvuorasta. Äidin sukunimi oli myös Melentjeff.

Vienankarjalaisten pakolaislasten koulu Hyrynsalmella keuhällä vuonna 1922. Aikuisista toinen oikealta opettaja Nasti Lesonen Vuokkiniemen Kivijärvestä.

Vienankarjalaisten pakolaislasten koulu Kajaanissa. Kuva otaksuttavasti 1920-luvulta, takaa toinen vas. Nasti Lesonen. Tunneteko, keitä näissä kuvissa on? Vähäisetkin tiedonriipeet ovat tärkeitä.